

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 27 kwietnia 2023 r.

Pozycja 131

POSTANOWIENIE

z dnia 27 stycznia 2016 r.

Sygn. akt Tw 10/15

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Andrzej Wróbel,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym wniosku Rady Miasta Zakopane o zbadanie zgodności:

- 1) art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 i art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 2) art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 i art. 48 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 3) art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 4) art. 6 ust. 2 pkt 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 5) art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 16 ust. 2, art. 166 ust. 1, art. 18, art. 71 ust. 1 i art. 31 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 6) art. 9a ust. 3 pkt 3-6, ust. 4 i 5 oraz ust. 11 pkt 3-5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 16 ust. 2 zdanie drugie i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 7) art. 9a ust. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 16 ust. 2 zdanie drugie i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 8) art. 9c ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 i art. 51 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,
- 9) art. 12a ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 175 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej,

p o s t a n a w i a:

odmówić nadania dalszego biegu wnioskowi w zakresie zbadania zgodności:

1) art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 i art. 18 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

2) art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 i art. 48 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

3) art. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

4) art. 6 ust. 2 pkt 1-3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

5) art. 6 ust. 2 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 18, art. 71 ust. 1 i art. 31 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

6) art. 9a ust. 3 pkt 3-6, ust. 4 i 5 oraz ust. 11 pkt 3-5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 16 ust. 2 zdanie drugie i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

7) art. 9a ust. 10 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 16 ust. 2 zdanie drugie i art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

8) art. 9c ust. 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2 i art. 51 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;

9) art. 12a ust. 1 i 3 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.) z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 175 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

UZASADNIENIE

W dniu 18 maja 2015 r. do Trybunału Konstytucyjnego wpłynął wniosek Rady Miasta Zakopane (dalej: Rada Miasta) o zbadanie zgodności: po pierwsze, art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1493, ze zm.); dalej: ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, ustawa) z art. 2 i art. 18 Konstytucji; po drugie, art. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 2 i art. 48 ust. 1 Konstytucji; po trzecie, art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w zakresie w jakim nie definiuje osoby stosującej przemoc w rodzinie, z art. 2 Konstytucji; po czwarte, art. 6 ust. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zakresie w jakim, używa nieostrego i niezdefiniowanego pojęcia „ofiara przemocy w rodzinie”, art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zakresie, w jakim używa nieostrego i niezdefiniowanego pojęcia „rodzina zagrożona przemocą w rodzinie”, art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zakresie, w jakim używa nieostrego i niezdefiniowanego pojęcia „osoba dotknięta przemocą w rodzinie” – z art. 2 Konstytucji; po piąte, art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 16 ust. 2, art. 166 ust. 1, art. 18, art. 71 ust. 1 i art. 31 ust. 1 Konstytucji; po szóste art. 9a ust. 3 pkt 3-6, ust. 4 i 5 oraz ust. 11 pkt 3-5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie w zakresie, w jakim wskazane przepisy zezwalają na wykonywanie zadań gminy przez osoby, które nie podlegają

służbowo organom gminy z art. 16 ust. 2 zdanie 2 i art. 2 Konstytucji; po siódme, art. 9a ust. 10 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 16 ust. 2 zdanie 2 i art. 2 Konstytucji; po ósme, art. 9c ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 2 i art. 51 ust. 2 Konstytucji; po dziewiąte, art. 12a ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 175 Konstytucji.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje:

1. Na podstawie art. 138 w zw. z art. 139 ustawy z dnia 25 czerwca 2015 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 1064; dalej: ustawa o TK z 2015 r.) z dniem 30 sierpnia 2015 r. utraciła moc ustawa z dnia 1 sierpnia 1997 r. o Trybunale Konstytucyjnym (Dz. U. Nr 102, poz. 643, ze zm.; dalej: ustawa o TK). Zgodnie z art. 134 pkt 1 ustawy o TK z 2015 r. w sprawach wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy w postępowaniu przed Trybunałem w zakresie dotyczącym wstępnego rozpoznania stosuje się przepisy dotychczasowe, tzn. przepisy ustawy o TK. Rozpatrywany wniosek został wniesiony przed dniem wejścia w życie ustawy o TK z 2015 r., dlatego do wstępnej kontroli tegoż wniosku zastosowanie mają przepisy ustawy o TK.

2. W myśl art. 36 ust. 1 ustawy o TK wniosek przedstawiony przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. W postępowaniu tym Trybunał Konstytucyjny w składzie jednego sędziego bada, czy wniosek odpowiada wymogom formalnym (art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o TK), czy nie jest oczywiście bezzasadny (art. 36 ust. 3 ustawy o TK), a w szczególności czy pochodzi od uprawnionego podmiotu (art. 191 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 191 ust. 2 Konstytucji).

3. Trybunał Konstytucyjny przypomina, że zgodnie z art. 191 ust. 1 pkt 3 i art. 191 ust. 2 Konstytucji organy stanowiące jednostek samorządu terytorialnego są uprawnione do inicjowania abstrakcyjnej kontroli norm, jeżeli kwestionowany przez nie akt normatywny dotyczy spraw objętych zakresem ich działania. Zgodnie z utrwaloną linią orzecniczą powyższą przesłankę należy wyklądać ściśle. Podmioty określone w art. 191 ust. 1 pkt 3-5 Konstytucji nie są zatem uprawnione do występowania z wnioskami w sprawach ogólnopństwowych lub ogólnospołecznych, które z natury rzeczy dotyczą interesu prawnego wszystkich obywateli lub grup o wiele szerszych niż te, które dany podmiot reprezentuje (zob. np. postanowienie TK z dnia 9 października 2002 r., Tw 33/02, OTK ZU nr 4/B/2002, poz. 233).

4. Na wstępie wymaga podkreślenia, że wnioskodawca występował już z wnioskiem do Trybunału Konstytucyjnego o zbadanie zgodności przepisów ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – tj. art. 6 ust. 2, art. 9a, art. 9b, art. 9c, art. 9d ust. 2, art. 12a ust. 1 z art. 16 ust. 2 w zw. z art. 18, art. 47 i art. 71 ust. 1 oraz art. 166 ust. 1 Konstytucji (sprawa o sygn. akt K 42/12).

Rozpoznawszy sprawę K 42/12, Trybunał uznał, że wniosek Rady Miasta nie spełniał wymagań określonych w art. 32 ust. 1 pkt 3 i 4 ustawy o TK. Wnioskodawca nie sformułował bowiem żadnych zarzutów pod adresem zakwestionowanych regulacji bądź sformułował je i uzasadnił w sposób niepoprawny. W konsekwencji, postanowieniem z dnia 1 kwietnia 2014 r., Trybunał umorzył postępowanie ze względu na niedopuszczalność wydania orzeczenia (OTK ZU nr 4/A/2014, poz. 43).

5. Uzasadnienie legitymacji do wniesienia wniosku w sprawie kontroli konstytucyjności przepisów Rada Miasta upatruje w art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie.

6. Wnioskodawca kwestionuje art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który definiuje zwrot „członek rodziny” (pkt 1) oraz „przemoc w rodzinie” (pkt 2).

6.1. Wnioskodawca dowodzi, że „podstawowe pojęcia, na których opiera się [u]stawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są nieprecyzyjne w tak znacznym stopniu, że wywołuje to wątpliwości co do zakresu stosowania [u]stawy (...) i godzi w zasadę pewności prawa”. Jak wskazuje, dotyczy to definicji „członka rodziny” oraz „przemocy w rodzinie” – zawartych w art. 2 pkt 1 i 2 ustawy. W przekonaniu wnioskodawcy „członkiem rodziny jest osoba najbliższa w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy (...) kodeks karny, a także »inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca«, przy czym przepis ten nie określa, z kim i przez jak długi okres czasu osoba ta ma wspólnie zamieszkiwać lub gospodarować ani względem kogo ustalony jest stosunek »najbliższosci«, o którym mowa w art. 115 § 11 [u]stawy kodeks karny”. Ponadto „[z]akres definicji [przemocy w rodzinie] budzi wątpliwości, skoro posługuje się ona zamiennie pojęciem „członków rodziny” i pojęciem „osób dotkniętych przemocą”, przy czym to drugie pojęcie (...) nie zostało w żaden sposób zdefiniowane”. Rada Miasta dowodzi również, że „nawet jednorazowe naruszenie w jakimkolwiek stopniu jakiegokolwiek dobra osobistego lub jakiegokolwiek, w tym – majątkowego, prawa jakiegokolwiek członka rodziny mieści się w definicji »przemocy w rodzinie«”. Rada Miasta twierdzi także, że art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie definiuje w ogóle pojęcia „osoby stosującej przemoc w rodzinie”, co narusza zasadę pewności prawa.

Trybunał przypomina, że zwroty (pojęcia) niedookreślone i nieostre istnieją w każdym systemie prawnym. Nie jest bowiem możliwe skonstruowanie przepisów, które wykluczałyby jakąkolwiek swobodę orzekania. Jak wskazywał już Trybunał w postanowieniu z dnia 27 kwietnia 2004 r.: „każdy akt prawny (czy konkretny przepis prawny) zawiera pojęcia o mniejszym lub większym stopniu niedookreśloności. Nieostrość czy niedookreśloność pojęć prawnych sprzyja uelastycznieniu porządku prawnego (...). Nie każda więc, ale jedynie kwalifikowana – tj. niedająca się usunąć w drodze uznanych metod wykładni – nieostrość czy niejasność przepisu może stanowić podstawę stwierdzenia jego niekonstytucyjności” (zob. postanowienie z dnia 27 kwietnia 2004 r., P 16/03, OTK ZU nr 4/A/2004, poz. 36). Zwroty (pojęcia) niedookreślone występują we wszystkich systemach prawa europejskiego, także tych państw, które charakteryzują się wysoką kulturą prawną i niewątpliwie są zaliczane do państw prawa. Zwroty te przesuwają obowiązek konkretyzacji normy na etap stosowania prawa i w związku z tym dają sądom (czy organom administracji) pewną swobodę decyzyjną. Nie można jej jednak utożsamiać z dowolnością i wolnością od zewnętrznej kontroli.

Z kolei brak definicji takich pojęć spowodowany jest zazwyczaj tym, że aby dokonać konkretnych ocen, należy wziąć pod uwagę wiele okoliczności, które różnić się będą w zależności od sprawy, a ujęcie ich w sposób ogólny i wyczerpujący w jednym katalogu byłoby niemożliwe, czy wręcz – wszelkie próby w tym zakresie prowadziłyby do nadmiernej kazuistyki przepisów prawa, co w istocie zaprzeczałoby ich abstrakcyjnemu charakterowi.

Trybunał podkreśla, że niedostateczna precyzja i brak dookreśloności przepisu może tylko wtedy być podstawą zarzutu, gdy dany zwrot nie daje – przy użyciu ogólnie aprobowanych technik wykładni – możliwości ustalenia jego znaczenia. Natomiast niebezpieczeństwo, jakie wiąże się ze stosowaniem zwrotów niedookreślonych i nieostrych jest powszechnie znane: praktyka stosowania tych przepisów stosunkowo łatwo może ulegać wypaczeniu na skutek powoływania się na takie zwroty bez próby wypełnienia ich konkretną treścią, wynikającą z okoliczności danej sprawy. Takie wypaczenie dotyczyć może jednak jedynie praktyki stosowania prawa, nie jest zaś błędem legislatora. Także i w odniesieniu do zarzutów sformułowanych na tle rozpatrywanej sprawy należy uznać, że ustawodawca ma prawo posłużyć się zwrotami niedookreślonymi, dającymi sądom i organom administracji możliwość wyważonej,

zindywidualizowanej oceny. Nie jest to naruszenie konstytucyjności przez legislatora, który utrzymuje się w takim wypadku w granicach konstytucyjnej swobody regulacji.

W ocenie Trybunału dowody przedstawione przez wnioskodawcę trudno zatem uznać za podważające konstytucyjność kwestionowanych przepisów. Twierdzenia Rady – że „przepis ten nie określa, z kim przez jak długi okres czasu osoba ta [wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca] ma wspólnie zamieszkiwać lub gospodarować ani względem kogo ustalony jest stosunek »najbliższosci«”, czy też „nawet jednorazowe naruszenie w jakikolwiek stopniu jakiegokolwiek dobra (...) mieści się w definicji »przemocy w rodzinie«” – w istocie odnoszą się do sfery stosowania prawa. Trybunał zwraca jednocześnie uwagę, że pojęcia zawarte w ustawie o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie występują również w innych aktach prawnych (np. zwrot „członek rodziny” występuje w ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych; „przemoc domowa” – w konwencji Rady Europy z dnia 11 maja 2011 r. w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej), zaś wykładnia tych zwrotów w orzecznictwie sądowym i doktrynie nie następuje trudności. Wnioskodawca nie wykazał zatem, tego aby sposób sformułowania kwestionowanego przepisu prowadził do takich trudności interpretacyjnych, których nie można rozwiązać w sposób racjonalny przy pomocy jakiegokolwiek z metod wykładni. Natomiast dopiero stwierdzenie kwalifikowanego charakteru wadliwości kwestionowanego przepisu uzasadnia jego ocenę z punktu widzenia zasady przyzwoitej legislacji wynikającej z art. 2 Konstytucji.

W związku z powyższym Trybunał stwierdza, że zarzuty niezgodności zakwestionowanego przepisu z art. 2 Konstytucji cechuje oczywista bezzasadność.

6.2. Ponadto, zdaniem wnioskodawcy, „szeroka definicja rodziny [wynikająca z art. 2 pkt 1 ustawy] wykraczająca, bez uzasadnionej przyczyny, poza jej zwyczajowe rozumienie sprzeczna jest z art. 18 Konstytucji, z którego wynika, że rodzina za podstawę swą ma małżeństwo oraz więzy oparte na macierzyństwie i rodzicielstwie”. Natomiast art. 2 pkt 2 ustawy „jako »przemoc w rodzinie« kwalifikuje zachowania mieszczące się w powszechnie akceptowanym standardzie działań wychowawczych”. Z tego powodu, w przekonaniu wnioskodawcy, art. 2 pkt 2 ustawy jest niezgodny z art. 48 ust. 1 Konstytucji.

W ocenie Trybunału argumenty wnioskodawcy świadczą o występowaniu przez Radę Miasta w celu ochrony interesów obywateli, tj. członków rodzin, w odniesieniu do których ma zastosowanie ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Stanowisko Trybunału potwierdzają wskazane jako wzorce kontroli art. 18, art. 48 ust. 1 Konstytucji – które mają charakter osobisty i przysługują wyłącznie obywatelom. Występowanie w interesie ogólnospołecznym wskazuje zaś na generalny charakter legitymacji (art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji), która – co oczywiste – nie przysługuje wnioskodawcy w niniejszej sprawie (art. 191 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 191 ust. 2 Konstytucji).

Z tego względu Trybunał stwierdza niedopuszczalność wydania orzeczenia w zakresie badania zgodności zakwestionowanych przepisów z art. 18 i art. 48 ust. 1 Konstytucji.

6.3. Okoliczności powyższe stanowią samoistną podstawę odmowy nadania wnioskowi dalszego biegu w zakresie zbadania zgodności art. 2 pkt 1 i 2 oraz art. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 2, art. 18 oraz art. 48 ust. 1 Konstytucji (art. 39 ust. 1 pkt 1 oraz art. 36 ust. 3 ustawy o TK).

7. Wnioskodawca kwestionuje także art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, który wskazuje zadania własne gminy w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zgodnie z tym przepisem do zadań własnych gminy należy w szczególności two-

zenie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w tym: opracowanie i realizacja gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie; prowadzenie poradnictwa i interwencji w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie; zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodkach wsparcia; tworzenie zespołów interdyscyplinarnych.

7.1. Rada Miasta twierdzi, że art. 6 ust. 2 pkt 1-3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie definiuje pojęć „ofiary przemocy w rodzinie”, „rodziny zagrożone przemocą w rodzinie”, „osoba dotknięta przemocą w rodzinie” co narusza zasadę pewności prawa.

Trybunał stwierdza, że w odniesieniu do tych zarzutów wnioskodawcy – tj. „niezdefiniowania” poszczególnych zwrotów zwartych w ustawie – aktualne pozostają ustalenia Trybunału dokonane w pkt 6.1 uzasadnienia. W ocenie Trybunału wnioskodawca nie wykazał, tego aby zwroty zawarte w art. 6 ust. 2 pkt 1-3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie nie dawały możliwości ustalenia ich znaczenia – przy użyciu ogólnie aprobowanych technik wykładni. Tym samym Trybunał uznaje, że zarzut niezgodności art. 6 ust. 2 pkt 1-3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 2 Konstytucji cechuje oczywista bezzasadność.

7.2. Ponadto, wnioskodawca dowodzi, że zakwestionowany przepis jest niezgodny ze wskazanymi wzorcami kontroli – tj. art. 18, art. 71 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji – gdyż „systemy przeciwdziałania przemocy w rodzinie w poszczególnych gminach różnią się od siebie, co skutkuje niejednolitym traktowaniem rodzin, w tym osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób ją stosujących”.

Mając na uwadze powyższe twierdzenia Rady Miasta, Trybunał wskazuje, że wnioskodawca nie jest uprawniony do formułowania zarzutów niezgodności zakwestionowanych norm z art. 18, art. 71 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji, które mają charakter gwarancyjny w stosunku do obywatela. Tak sformułowane zarzuty świadczą o tym, że Rada Miasta w istocie występuje w interesie ogólnospołecznym – tj. członków rodzin, w odniesieniu do których znajduje zastosowanie ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wnioskodawca wykracza zatem poza granice uprawnień przyznanych jednostce samorządu terytorialnego na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 191 ust. 2 Konstytucji.

7.3. Okoliczności powyższe stanowią podstawę odmowy nadania wnioskowi dalszego biegu w zakresie zbadania zgodności art. 6 ust. 2 pkt 1-3 oraz art. 6 ust. 2 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 2, art. 16 ust. 2, art. 166 ust. 1, art. 18, art. 71 ust. 1 i art. 32 ust. 1 Konstytucji (art. 39 ust. 1 pkt 1 oraz art. 36 ust. 3 ustawy o TK).

8. Wnioskodawca kwestionuje również konstytucyjność art. 9a ust. 3 pkt 3-6, ust. 4 i 5, ust. 10 oraz ust. 11 pkt 3-5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie zakwestionowanymi przepisami w skład zespołu interdyscyplinarnego wchodzi przedstawiciele Policji, oświaty, ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych (art. 9a ust. 3-5 ustawy), a także kuratorzy sądowi (art. 9a ust. 4 ustawy). Ponadto w skład zespołu mogą wchodzić prokuratorzy oraz przedstawiciele podmiotów innych niż określone w ust. 3, działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie (art. 9a ust. 5). W myśl art. 9a ust. 10 zespół interdyscyplinarny może tworzyć grupy robocze w celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy w rodzinie w indywidualnych przypadkach. W skład tych grup roboczych wchodzi przedstawiciele: Policji, oświaty, ochrony zdrowia (art. 9a ust. 11 pkt 3-5 ustawy).

8.1. Zdaniem wnioskodawcy zakwestionowane art. 9a ust. 3 pkt 3-6, ust. 4-5, ust. 11 pkt 3-5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie są niezgodne z art. 16 ust. 2 zdanie drugie i art. 2 Konstytucji „w zakresie, w jakim zezwalają na wykonywanie zadań gminy przez osoby, które nie podlegają służbowo organom gminy”. Ponadto art. 9a ust. 10 ustawy jest niezgodny z art. 16 ust. 2 zdanie 2 i art. 2 Konstytucji „w zakresie w jakim dopuszcza możliwość tworzenia grup roboczych przez podmioty inne niż gmina, mimo, że to gmina ponosi odpowiedzialność za działania i zaniechania tych grup”.

Odnosząc się do zarzutów Rady Miasta, Trybunał zwraca uwagę, że zgodnie z art. 9a ust. 8 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie zespół interdyscyplinarny działa na podstawie porozumień zawartych między wójtem, burmistrzem albo prezydentem miasta a podmiotami, których przedstawiciele wchodzi w skład zespołu interdyscyplinarnego. W myśl natomiast art. 9a ust. 13 te same ustawy członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych wykonują zadania w ramach obowiązków służbowych lub zawodowych. Gmina zobowiązana jest zatem do współdziałania z podmiotami niezależnymi od organów gminy, ale działającymi w zakresie swoich kompetencji także na rzecz zwalczania przemocy w rodzinie. Tym samym argumenty wnioskodawcy przemawiające za naruszeniem art. 16 ust. 2 zdanie drugie oraz art. 2 Konstytucji są oczywiście bezzasadne.

8.2. Okoliczność powyższa stanowi samoistną podstawę odmowy nadania wnioskowi dalszego biegu w zakresie zbadania zgodności art. 9a ust. 3 pkt 3-6, ust. 4-5, ust. 10 ust. 11 pkt 3-5 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy z art. 16 ust. 2 zdanie drugie i art. 2 Konstytucji (art. 36 ust. 3 ustawy o TK).

9. Rada Miasta jako przedmiot kontroli wskazuje także art. 9c ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z zakwestionowanym przepisem członkowie zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych w zakresie niezbędnym do realizacji zadań zespołu interdyscyplinarnego oraz grup roboczych mogą przetwarzać dane osób dotkniętych przemocą w rodzinie i osób stosujących przemoc w rodzinie, dotyczące: stanu zdrowia, nałogów, skazań, orzeczeń o ukaraniu, a także innych orzeczeń wydanych w postępowaniu sądowym lub administracyjnym, bez zgody i wiedzy osób, których dane te dotyczą.

9.1. Zdaniem wnioskodawcy „[s]koro ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, w tym art. 9c ust. 1, służyć ma ochronie tych osób, a więc – realizacji ich uprawnień – to nie powinna ich ograniczać, tym bardziej w zakresie najbardziej podstawowych, konstytucyjnych praw”. Jak twierdzi Rada Miasta, „art. 9c ust. 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie jest niezgodny z art. 2 i art. 51 ust. 2 Konstytucji, gdyż pozwala na przetwarzanie danych osobowych bez ścisłego sprecyzowania zakresu podmiotowego i przedmiotowego dozwolonych działań i nie zawiera mechanizmów gwarantujących przetwarzanie tylko takich danych osobowych, jakie niezbędne są w demokratycznych państwie prawnym”.

W ocenie Trybunału postawione zarzuty przesądzają o tym, że wnioskodawca występuje w interesie obywateli, tj. osób, których dane są przetwarzane przez zespół interdyscyplinarny powołany na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Świadczą o tym również powoływane jako wzorce kontroli art. 2 oraz art. 51 ust. 2 Konstytucji, które adresowane są do obywateli. Tak sformułowany zakres zaskarżenia wskazuje, że Rada Miasta wykracza poza zakres kompetencji przyznanej na podstawie art. 191 ust. 1 pkt 3 w zw. z art. 191 ust. 2 Konstytucji.

9.2. Okoliczność powyższa stanowi samoistną podstawę odmowy nadania wnioskowi dalszego biegu w zakresie zbadania zgodności art. 9c ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 2 i art. 51 ust. 2 Konstytucji (art. 39 ust. 1 pkt 1 ustawy o TK).

10. Ponadto wnioskodawca kwestionuje art. 12a ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zgodnie z art. 12a ust. 1 ustawy, w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny wykonujący obowiązki służbowe ma prawo odebrać dziecko z rodziny i umieścić je u innej niezamieszkującej wspólnie osoby najbliższej, w rozumieniu art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, ze zm.), w rodzinie zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W myśl art. 12a ust. 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie decyzję dotyczącą odebrania dziecka pracownik socjalny podejmuje wspólnie z funkcjonariuszem Policji, a także z lekarzem lub ratownikiem medycznym, lub pielęgniarką. Przepis przewiduje ponadto odpowiednie stosowanie przepisów ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, tj. art. 598¹⁰, art. 598¹¹ § 3 i art. 598¹² § 1 zdanie pierwsze.

10.1. Zdaniem wnioskodawcy art. 12 ust. 1 i 3 ustawy są niezgodne z art. 2, art. 45 ust. 1 i art. 175 Konstytucji, „gdyż sprawowanie wymiaru sprawiedliwości powierzają podmiotom innym niż sąd, nie gwarantując niezależności, bezstronności i niezawisłości tych podmiotów, a nadto jawności postępowania”. Ponadto, jak twierdzi wnioskodawca, art. 12a ust. 1 ustawy definiuje rodzinę w sposób odbiegający od legalnej definicji członka rodziny, narusza zatem zasady poprawnej legislacji.

Trybunał stwierdza, że sposób sformułowania zarzutów świadczy o tym, że wnioskodawca występuje w interesie obywateli, tj. osób, którym odbierane jest dziecko na podstawie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Zarzuty wnioskodawcy wskazują zatem na generalny charakter legitymacji (art. 191 ust. 1 pkt 1 Konstytucji). Rada Miasta wykracza tym samym poza zakres swoich kompetencji do inicjowania postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym.

Trybunał zwraca jednocześnie uwagę, że zakwestionowany przepis odsyła w zakresie definicji „osoby najbliższej” do art. 115 § 11 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 552, ze zm.), tak samo zresztą jak art. 2 pkt 1 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Tym samym twierdzenia wnioskodawcy o tym, że „treść art. 12a ust. 1 ustawy pozostaje w sprzeczności z definicją zawartą w art. 2 pkt 1 ustawy”, są oczywiście bezzasadne.

10.2 Powyższe okoliczności stanowią samoistną podstawę odmowy nadania wnioskowi dalszego biegu w zakresie zbadania zgodności art. 12a ust. 1 i 3 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z art. 2, art. 45 ust. 1, art. 175 Konstytucji (art. 39 ust. 1 pkt 1 oraz art. 36 ust. 3 ustawy o TK).

W tym stanie rzeczy Trybunał postanowił jak w sentencji.